

Objelodanjivanja NLB Montenegrobanke za 2013. godinu

U skladu sa Odlukom o javnom objelodanjivanju
podataka od strane banaka

Sadržaj

1. Uvod	3
2. Godišnji finansijski iskazi sa mišljenjem spoljnog revizora	3
3. Strategija i politika upravljanja svim vrstama rizika	3
4. Konsolidacija.....	5
5. Sopstvena sredstva banke i koeficijent kapitalske adekvatnosti	5
6. Opis metodologija za procjenu adekvatnosti internog kapitala banke i potrebni kapital za pokriće pojedinih vrsta rizika	9
7. Kreditni rizik	11
8. Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti	17
9. Rizik druge ugovorne strane	18
10. Operativni rizik	18
11. Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica	19
12. Rizik kamatne stope iz bankarske knjige	19
13. Sekjuritizacija	20
14. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika	20

1. Uvod

Evropska regulativa na području adekvatnosti kapitala koje se temelji na načelima Bazela II, između ostalog, predviđa transparentnost bankarskog poslovanja. Evropske banke dužne su objaviti određene informacije koje treba da omoguće dovoljan nivo informisanosti potencijalnim investitorima o rizicima kojima je banka izložena u svakodnevnom poslovanju.

U Crnoj Gori područje obaveznih objelodanjivanja uređuje Odluka o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka (u daljem tekstu Odluka). U skladu sa tom odlukom, NLB Montenegrobanka objavljuje objelodanjivanja za 2013. godinu.

NLB Montenegrobanka svoja objavljivanja ne radi na konsolidovanoj osnovi na osnovu člana 134 Zakona o Bankama. Podatke i informacije koji su predmet javnog objelodanjivanja u skladu sa Odlukom o javnom objelodanjivanju podataka, banka je dužna da objavljuje na svojoj internet stranici www.nlb.me.

Za NLB Montenegrobanku nisu relevantna objelodanjivanja koja se odnose na vrste poslova koje NLB Montenegrobanka trenutno ne obavlja – sekjuritizaciju, kao ni objelodanjivanja vezana za konsolidaciju.

2. Godišnji finansijski iskazi sa mišljenjem spoljnog revizora

(Član 5 Odluke)

Finansijski iskazi koje čine: Izvještaj nezavisnog revizora, Bilans Stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama na kapitalu, Izvještaj o tokovima gotovine, Banka objavljuje u posebnom dokumentu Finansijski izvještaji 31.12.2013. sa mišljenjem i izvještajem nezavisnog revizora na svojoj internet stranici <http://www.nlb.me/banka-poslovanje>.

3. Strategija i politika upravljanja svim vrstama rizika

(Član 6.1 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

NLB Montenegrobanka je članica NLB grupe koja posluje na bankarskom tržištu Crne Gore.

U cilju ostvarivanja strateških ciljeva banke, posebna pažnju je posvećena praćenju i upravljanju svim vrstama rizika sa kojima se banka suočava – kreditnom, tržišnom, kamatnom, riziku likvidnosti, operativnom, strateškom, riziku ugleda, riziku profitabilnosti i riziku kapitala. Krovna strategija upravljanja rizicima data je dokumentu *Strategija upravljanja rizicima* koja ujedno predstavlja osnovni interni dokument kojim se definišu ishodišta za osnivanje, organizaciju i aktivnosti upravljanja rizicima u banci.

Cilj strategije upravljanja rizicima predstavlja stvaranje neophodnih uslova za ostvarivanje maksimalnih dobitaka uz prihvatljiv stepen rizika, odnosno minimiziranje rizika u ostvarivanju planiranog finansijskog rezultata. Pored ovoga, ciljevi upravljanja rizicima su maksimiziranje ekonomske vrijednosti kapitala i stvaranje neophodnih preduslova za stabilno poslovanje banke.

Uz krovnu strategiju, sveobuhvatan set internih politika, pravila i procedura, koje usvaja Odbor direktora banke, a za čije sprovođenje je zadužena Uprava i stručne službe banke, detaljnije definišu:

- Praćenje i upravljanje kreditnim rizikom sa ciljem minimiziranja gubitka po osnovu kreditnog rizika,
- Način obezbjeđivanja zadovoljavajuće likvidnosti,
- Minimizaciju uticaja na rezultat banke, kao posljedica negativnog uticaja koji proizilaze iz tržišnih rizika,
- Efikasno upravljanje operativnim rizicima, odnosno sprečavanje nastanka gubitaka po osnovu štetnih događaja koji su posljedica operativnog rizika
- Efikasno upravljanje ostalim rizicima

Procesi upravljanja pojedinom vrstom rizika navedeni su u računovodstvenom dijelu godišnjeg izvještaja.

Za upravljanje rizicima, kojima je izložena NLB Montenegrobanka u svom poslovanju, odgovoran je Odbor direktora. Strategiju upravljanja rizicima, politike upravljanja pojedinačnim rizicima i odgovarajuća planska dokumenta usvaja Odbor direktora NLB Montenegrobanke, čime se definiše institucionalan okvir za preuzimanje rizika u poslovanju. Uprava banke je odgovorna za organizovanje sprovođenja usvojenih strategija, politika i planova.

Praćenje izloženosti rizicima u NLB Montenegrobanci centralizovano je u okviru Sektora upravljanja rizicima koji je samostalna organizaciona jedinica. Ovakvo centralizovano praćenje obezbjeđuje implementaciju standardizovanih i sistemsko uređenih pristupa ovladavanja rizika i razdvajanje praćenja od upravljanja rizicima, odnosno poslovne funkcije, što je neophodno zbog objektivnosti koja je potrebna kod donošenja poslovnih odluka.

Sektor upravljanja rizicima je odgovoran neposredno izvršnom direktoru.

Sektor upravljanja rizicima je odgovoran za sistem izvještavanja na području upravljanja rizicima i kapitalom, kako spoljnim korisnicima (Centralna banka Crne Gore, spoljni revizor, kreditori), tako i internim korisnicima (Odbor direktora, Odbor za reviziju, Kreditni odbor, Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom Banke, Odbor za upravljanje operativnim rizicima).

Organizacija i razgraničenja odgovornosti područja upravljanja rizicima osmišljena su na način da sprečavaju nastanak sukoba interesa i obezbjeđuju transparentan i dokumentovan proces praćenja odluka pri adekvatnom protoku informacija po vertikali. Izvještavanje na području upravljanja rizicima u NLB Montenegrobanci obavlja se u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore, kao i standardima NLB Grupe.

Izvještavanje se odvija u okviru standardizovanih izvještaja koji se izrađuju na osnovu metodologija za mjerenje i praćenje pojedine vrste rizika, te uspostavljene odgovarajuće baze podataka.

Sistemi mjerenja rizika sastavni su dio politika i ostalih internih akata na području upravljanja rizicima, koji su takođe usklađeni sa regulativom Centralne banke Crne Gore i standardima NLB Grupe.

Pored zakonskih i podzakonskih akata koje propisuje Centralna banka Crne Gore, područje upravljanja rizicima uređeno je i odgovarajućim internim aktima na nivou NLB Grupe i NLB Montenegrobanke.

Interni akti nivou NLB Grupe:

- Program razvoja i minimalni standardi na području upravljanja rizicima u NLB Grupi
- Politika upravljanja i nadzora NLB Grupe
- Upravljanje rizicima u NLB d.d. i NLB Grupi
- Standardi upravljanja rizicima u NLB Grupi
- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti u NLB Grupi
- Politika upravljanja kapitalom NLB Skupine
- Politika obezbjeđenja izloženosti u NLB d.d. i NLB Grupi
- Politika upravljanja kapitalskim rizikom
- Politika upravljanja rizikom profitabilnosti
- Politika upravljanja strateškim rizikom
- Strategija poslovanja sa finansijskim instrumentima u NLB Grupi
- Politika upravljanja bilansom banke NLB d.d. i NLB Grupe
- Minimalni standardi poslovanja na finansijskim tržištima

Interni akti na nivou NLB Montenegrobanke:

- Strategija upravljanja rizicima
- Strategija upravljanja tržišnim rizicima

- Strategija investiranja u dužničke hartije od vrijednosti bankarske knjige u NLB Montenegrobanki
- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti
- Politika upravljanja kreditnim rizikom u NLB Montenegrobanki
- Politika upravljanja valutnim rizicima u NLB Montenegrobanki
- Politika upravljanja rizikom kamatne stope u NLB Montenegrobanki
- Politika upravljanja operativnim rizicima u NLB Montenegrobanki
- Politika upravljanja rizikom likvidnosti u NLB Montenegrobanki
- Politika upravljanja rizikom zemlje u NLB Montenegrobanki
- Politika upravljanja problematičnim plasmanima u NLB Montenegrobanki
- Politika upravljanja dužničkim hartijama od vrijednosti bankarske knjige u NLB Montenegrobanki
- Politika upravljanja kapitalom NLB Montenegrobanke
- Plan upravljanja likvidnošću u nepredviđenim situacijama
- Okvir upravljanja operativnim rizicima u NLB Montenegrobanki
- Pravilnik razvrstavanja poslovanja banke na bankarsku i trgovačku knjigu
- Pravilnik o klasifikaciji aktive i izdvajanju ispravki vrijednosti i rezervisanja za potencijalne kreditne gubitke NLB Montenegrobanke
- Procedure za praćenje, održavanje kapitala i procjenu potreba za novim kapitalom

4. Konsolidacija

(Član 7 Odluke)

NLB Montenegrobanka AD Podgorica nije nezavisno pravno lice i nema podređenih lica sa kojima bi se konsolidovala.

5. Sopstvena sredstva banke i koeficijent kapitalne adekvatnosti

(Član 8 Odluke)

Sopstvena sredstva banke čine osnovni elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje osnovnog kapitala i dopunski elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje dopunskog kapitala. Osnovni elementi sopstvenih sredstava banke u 2013. bili su:

- uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu;
- neraspoređena dobit iz prethodnih godina
- iznos dobiti u tekućoj godini, uz saglasnost Skupštine akcionara

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital:

- nominalni iznos uplaćenih povlašćenih kumulativnih akcija
- naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija
- iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive
- subordinisani dug
- hibridni instrumenti
- revalorizacija rezerve za nepokretnosti u vlasništvu banke.

Odbitne stavke od sopstvenih sredstava su:

- gubitak iz prethodnih godina;
- gubitak iz tekuće godine;
- nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;

- nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- manje obračunate rezervacije za potencijalne gubitke, utvrđene u postupku kontrole
- iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke

Sopstvena sredstva sa stanjem na 31.12.2013.

u 000 EUR

Osnovni elementi sopstvenih sredstava	Iznos
Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	49,925
Naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija	7,146
Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve)	5,425
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanjem kreditnim rizikom u bankama	
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjen za porez na dobit i druge očekivane troškove	
Dobit u tekućoj godini (ukoliko su ispunjeni uslovi iz čl 4 Odluke o adekvatnosti kapitala)	
Ukupno	62,496
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	
Gubitak iz prethodnih godina	36,166
Gubitak iz tekuće godine	16,288
Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	968
Nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući povlašćene kumulativne akcije	
Nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti	
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	0
Iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke	
Ukupno	53,422
Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	9,074
Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital	
Nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija	
Naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija	
Iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive	
Subordinisani dug (za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 Odluke)	4,537
Hibridni instrumenti (za koje su ispunjeni uslovi iz člana 7 Odluke)	4,000
Revalorizacione rezerve	
Ukupno	8,537
Odbitne stavke pri izračunu dopunskog kapitala	
Stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije	
Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital	
Ukupno	0
Dopunski kapital (dopunski elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	8,537
Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva član 8 Odluke	8,537
Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva)prije odbitnih stavki	17,611

Odbitne stavke od sopstvenih sredstava	
Direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija	
Ulaganje banke u subordinisani dug i hibridne instrumente druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u kojoj banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10% kapitala te institucije	
Direktna ili indirektna ulaganja u druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u iznosu do 10% njihovog kapitala i ulaganja u subordinisani dug i hibridne instrumente koja nijesu obuhvaćena tačkom 2 ovog stava ukoliko prelazi 10% iznosa sop	
Direktna ili indirektna ulaganja u akcije društva za osiguranje, društva za reosiguranje ili osiguravajuće holding kompanije u iznosu većem od 10% iznosa SSB, prije umanjena koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	
Iznos direktnog ili indirektnog ulaganja u pravno lice koje se bavi nefinansijskom poslovnom aktivnošću koji prelazi 10% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjena koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	
Iznos ukupnih direktnih i indirektnih ulaganja u pravna lica koja se bave nefinansijskom poslovnom aktivnošću, koji prelazi 30% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjena koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	
Potraživanja od pravnih lica i potencijalne obaveze prema pravnim licima povezanim sa bankom, ako su ta potraživanja ili te potencijalne obaveze uspostavljene pod uslovima koji su povoljniji u odnosu na uslove koji se primjenjuju prema drugim licima koja	
Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijedene akcijama drugih banaka ili drugih kreditnih ili finansijskih institucija koje se ne kotiraju na priznatim berzama iz Priloga 1 Odluke	
Iznos izloženosti po osnovu sekuritizacijskih pozicija, koji je u skladu sa dijelom ove Odluke kojim se uređuje sekuritizacija, utvrđen kao odbitna stavka od sopstvenih sredstava.	
Ukupno odbitne stavke od sopstvenih sredstava	0
Osnovni kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	9,074
Dopunski kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	8,537
Osnovni kapital po potrebi umanjen stav 3 člana 9 Odluke	9,074
SOPSTVENA SREDSTVA (Osnovni kapital +Dopunski kapital)	17,611

Koeficijent kapitalne adekvatnosti

u 000 EUR

R. br.	Opis stavki	Iznos
I	Sopstvena sredstva banke	17.611
1.	Osnovni kapital	9,074
2.	Dopunski kapital	8,537
II	Ukupno ponderisana bilansna aktiva	191,335
1.	Ponderisana bilansna aktiva	170,384
2.	Ponderisane vanbilansne stavke	20,951
III	Potreban kapital za tržišne rizike	0
IV	Potreban kapital za operativni rizik	4,992
V	Potreban kapital za rizik zemlje	125
VI	Potreban kapital za druge rizike	0
VII	Koeficijent solventnosti banke	7.30%

Na 31.12.2013. godine NLB Montenegrobanka a.d. Podgorica je dokapitalizovana sa cca 15 miliona EUR. Pomenuta sredstva su proknjižena pod stanjem na 31.01.2014. godine. U nastavku se daju pregled stanja sopstvenih sredstava i koeficijent kapitalne adekvatnosti na pomenuti datum.

u 000 EUR

Osnovni elementi sopstvenih sredstava	Iznos
Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	64,925
Naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioriteta akcija	7,146
Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve)	5,143
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanjem kreditnim rizikom u bankama	
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove	
Dobit u tekućoj godini (ukoliko su ispunjeni uslovi iz čl 4 Odluke o adekvatnosti kapitala)	
Ukupno	77,214
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	
Gubitak iz prethodnih godina	52,846
Gubitak iz tekuće godine	
Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	946
Nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući povlašćene kumulativne akcije	
Nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti	
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezerviranja za vanbilansne stavke	0
Iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke	
Ukupno	53,792
Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	23,422
Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital	
Nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija	
Naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioriteta akcija	
Iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive	
Subordinisani dug (za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 Odluke)	9,000
Hibridni instrumenti (za koje su ispunjeni uslovi iz člana 7 Odluke)	4,000
Revalorizacija rezerve	
Ukupno	13,000
Odbitne stavke pri izračunu dopunskog kapitala	
Stecene sopstvene povlašćene kumulativne akcije	
Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital	
Ukupno	0
Dopunski kapital (dopunski elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	13,000
Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva član 8 Odluke	13,000
Sopstvena sredstva (osnovni kapital + dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva) prije odbitnih stavki	36,422
Odbitne stavke od sopstvenih sredstava	
Direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija	
Ulaganje banke u subordinisani dug i hibridne instrumente druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u kojoj banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10% kapitala te institucije	
Direktna ili indirektna ulaganja u druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u iznosu do 10% njihovog kapitala i ulaganja u subordinisani dug i hibridne instrumente koja nijesu obuhvaćena tačkom 2 ovog stava ukoliko prelazi 10% iznosa sop	
Direktna ili indirektna ulaganja u akcije društva za osiguranje, društva za reosiguranje ili osiguravajuće holding kompanije u iznosu većem od 10% iznosa SSB, prije umanjavanja koje se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	
Iznos direktnog ili indirektnog ulaganja u pravno lice koje se bavi nefinansijskom poslovnom aktivnošću koji prelazi 10% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjavanja koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	
Iznos ukupnih direktnih i indirektnih ulaganja u pravna lica koja se bave nefinansijskom poslovnom aktivnošću, koji prelazi 30% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjavanja koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	
Potraživanja od pravnih lica i potencijalne obaveze prema pravnim licima povezanim sa bankom, ako su ta potraživanja ili te potencijalne obaveze uspostavljene pod uslovima koji su povoljniji u odnosu na uslove koji se primjenjuju prema drugim licima koja	
Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđene akcijama drugih banaka ili drugih kreditnih ili finansijskih institucija koje se ne kotiraju na priznatim berzama iz Priloga 1 Odluke	
Iznos izloženosti po osnovu sekuritizacijskih pozicija, koji je u skladu sa dijelom ove Odluke kojim se uređuje sekuritizacija, utvrđen kao odbitna stavka od sopstvenih sredstava.	
Ukupno odbitne stavke od sopstvenih sredstava	0
Osnovni kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	23,422
Dopunski kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	13,000
Osnovni kapital po potrebi umanjen stav 3 člana 9 Odluke	23,422
SOPSTVENA SREDSTVA (Osnovni kapital + Dopunski kapital)	36,422

Koeficijent kapitalne adekvatnosti na 31.01.2014.

u 000 EUR

R. br.	Opis stavki	Iznos
I	Sopstvena sredstva banke	36,422
1.	Osnovni kapital	23,422
2.	Dopunski kapital	13,000
II	Ukupno ponderisana bilansna aktiva	204,487
1.	Ponderisana bilansna aktiva	177,604
2.	Ponderisane vanbilansne stavke	26,883
III	Potreban kapital za tržišne rizike	0
IV	Potreban kapital za operativni rizik	4,567
V	Potreban kapital za rizik zemlje	122
VI	Potreban kapital za druge rizike	0
VII	Koeficijent solventnosti banke	14.55%

6. Opis metodologija za procjenu adekvatnosti internog kapitala banke i potrebni kapital za pokriće pojedinih vrsta rizika

(Član 9 Odluke)

Cilj utvrđivanja interno potrebnog kapitala NLB Montenegrobanke jeste obezbjeđivanje pretpostavki za sigurno i stabilno poslovanje na dugi rok, u odnosu na rizičnost poslovanja.

Profil rizika predstavlja, između ostalog, osnovu za izračun potrebnog internog kapitala banke, odnosno onog obima kapitala, koji je potreban za pokriće svih rizika, kojima je banka izložena, naravno uvažavajući »realne« pretpostavke. Profil rizika zavisi od uspješnosti upravljanja rizicima i apetita (tolerancije) prema preuzimanju rizika, tj. maksimalnog nivoa rizika, koji banka svjesno prihvata u cilju postizanja svojih strateških ciljeva.

Profil rizika banke sastoji se od matrice rizika i matrice ocjene rizika sa zbirnom ocjenom rizika banke, te opis kvalitativnih elemenata onih vrsta rizika, kojima je banka dominantno izložena u okviru svojih poslovnih aktivnosti. U okviru matrice rizika, odnosno matrici ocjene rizika se, pored pojedinih vrsta rizika, ocjenjuju i kontrolni mehanizmi. Prilikom ocjenjivanja profila rizika banke, banka je identifikovala sledeće materijalno značajne rizike:

1. Kreditni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja negativnog efekta na finansijski rezultat koji je posledica dužnikove nesposobnosti da iz bilo kojeg razloga ne ispunji svoje finansijske i/ili ugovorne obaveze djelimično ili u cjelini. Kreditni rizik uključuje rizik koncentracije, rezidualni rizik, rizik sekjuritizacije, rizik zemlje i rizik poravnanja.
2. Kamatni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja negativnog efekta na finansijski rezultat, koji nastaje usled nepovoljnog kretanja kamatnih stopa u bankarskoj knjizi.

3. Strateški rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja negativnog efekta na finansijski rezultat, koji nastaje usled pogrešnih strateških odluka i neadekvatnog odgovora na promjene u poslovnom okruženju.

Metodologija obračuna internog kapitala za kreditni rizik

Metodologija obračuna internog kapitala za kreditni rizik podrazumjeva sagledavanje potreba za dodatnim kapitalom analizom tri elementa:

- bonitetne strukture kreditnog portfolija,
- segmenta stambenih kredita i
- snižavanje tržišnih vrijednosti nekretnina na području pravnih lica.

U domenu utvrđivanja interno potrebnog kapitala za kreditni rizik posebno se izdvaja rizik koncentracije. U cilju sagledavanja potreba za internim kapitalom u dijelu rizika koncentracije posebno je izvršena analiza dva elementa:

- Koncentracija pojedinačnih lica i grupa povezanih lica i
- Koncentracija izloženosti prema pojedinačnim djelatnostima.

Metodologija obračuna internog kapitala za kamatni rizik

Izračun potrebnog kapitala za rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi, zasniva se na bazi stresnog testiranja. Stresni scenario bazira se na pretpostavci paralelnog pomjeranja aktivnih i pasivnih kamatnih stopa na gepove po svim periodima, u periodu od godinu dana za +/- 200 bazičnih poena. U izračun potrebnog kapitala za kamatni rizik, a vista depoziti su rapoređeni po principu Decay Rate metodi.

Metodologija obračuna internog kapitala za strateški rizik

Banka za pokriće potencijalnih gubitaka i izračun potreba po kapitalu za strateški rizik izdvaja 5% ukupnog regulatornog kapitala. Navedeno je najvećim dijelom posledica poslovnog okruženja, preciznije posledica djelovanja sljedećih faktora kojima je u skladu sa procjenom značaja istih dodijeljen odgovarajući ponder u odnosu na kapital Banke:

- Malo tržište Crne Gore u kojem funkcioniše jedanaest poslovnih banaka - 0.5% ;
- Visok stepen nelikvidnosti privrede (posebno sektora građevine) - 0.5% ;
- Visok stepen zaduženosti svih privrednih subjekata (privreda i stanovništvo) - 1%;
- Veoma mali broj visoko bonitetnih klijenata i kvalitetnih projekata koje bi Banka finansirala-1%;
- Pad tržišta nekretnina kao rezultat pada kupovne moći stanovništva i opšte nelikvidnosti-0.5%;
- Neefikasnost sudskog sistema (postupci pred sudovima traju godinama)-1%;
- Strogi regulatorni zahtjevi u dijelu upravljanja kreditnim rizicima i kapitalom-0.5%.

Izračun internog kapitala

Rizični profil	Regulatorni zahtjevi za kapitalom	Dodatni kapital u skladu sa ICAAP - om	Ukupan kapital
STUB 1			
Kreditni rizik	19.646	22.628	42.274
Operativni rizik	4.992		4.992
Tržišni rizik			
Rizik zemlje	125		125

STUB 2			
<i>Rizici koji nisu obuhvaćeni u potpunosti stubom 1</i>			
Rezidualni rizik (CRM)			
Rizik sekjuritizacije			
Rizici iz STUBA 2			
Rizik kamatne stope iz bankarske knjige		1.706	1.706
Rizik koncentracije		9.958	9.958
Ostali značajni rizici			
Rizik likvidnosti			
Strateški rizik		1.238	1.238
Reputacioni rizik			
Ostali rizici			
Eksterni faktori			
UKUPNO	24.763	35.530	60.293

7. Kreditni rizik

(Član 10 Odluke)

Pri praćenju strukture i kvaliteta kreditnog portfolia i kreditnog rizika koji proizilazi iz kreditnog portfolia, banka je dužna da posebnu pažnju posveti nekvalitetnim kreditima.

Nekvalitetnim kreditom, u skladu sa odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom, smatra se kredit koji je banka primjenom kriterijuma za klasifikaciju aktive iz ove odluke, klasifikovala u klasifikacionu kategoriju "C", "D" i "E".

NLB Montenegrobanka obračunava ispravke vrijednosti za bilansne stavke i rezervisanja za vanbilansne stavke, kao i rezervacije za potencijalne kreditne gubitke u skladu sa Pravilnikom o klasifikaciji aktive, formiranju ispravke vrijednosti i rezervi za kreditne gubitke NLB Montenegrobanke, koji je usklađen sa regulativom Centralne banke Crne Gore. Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, koja je u primijeni od 01.01.2013. godine, uvažava MSFI/MRS standarde u obračunu ispravke vrijednosti za bilansne i rezervisanja za vanbilansne stavke.

U cilju finansijskog izvještavanja većinskog akcionara NLB d.d., i za potrebe sastavljanja konsolidovanih finansijskih izvještaja na nivou NLB Grupe, NLB Montenegrobanka obračunava ispravke vrijednosti za bilansne stavke i rezervisanja za vanbilansne stavke po osnovu Metodologije obezvređivanja i rezervisanja na području kreditnog rizika u skladu sa MSFI i regulativom Banke Slovenije na nivou NLB d.d. i NLB Grupe.

u 000 EUR

R. Br.	Vrsta izloženosti	Prosječna neto izloženost* u 2013. godini	Ukupna neto izloženost* na 31.12.2013.
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	63,526	97,263
2	Izloženost prema jedinicama regionalne i lokalne samouprave	6,134	6,284
3	Izloženost prema javnim državnim tijelima	124	92
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6	Izloženosti prema institucijama	995	1,115
7	Izloženosti prema privrednim društvima	9,144	5,110
8	Izloženosti prema fizičkim licima, preduzetnicima i SME	55,957	75,158
9	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	154,471	131,417
10	Izloženosti prema neurednim dužnicima	33,443	19,290
11	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika	0	0
12	Izloženosti prema institucijama, ili preduzećima sa kratkoročnom bonitetnom ocjenom	0	0
13	Izloženosti na osnovu ulaganja u investicione fondove	0	0
14	Ostale kategorije izloženosti	1,868,072	1,784,064
	Ukupno	2,191,866	2,119,793

*neto izloženost je razlika stanja duga (tzv. »bruto izloženost« i obračunatih rezervi/ispravki vrijednosti), bez uzimanja u obzir primljenih sredstava obezbjeđenja

**prosjeak ukupnih izloženosti za četiri kvartala 2013. godine

Podjela izloženosti prema opštinama

u 000 EUR

R. Br.	Vrsta izloženosti	Opština													Ukupna neto izloženost
		Podgorica	Nikšić	Bar	Pljevlja	Bijelo Polje	Herceg Novi	Cetinje	Budva	Tivat	Kotor	Ulcinj	Žabljak	Ostalo	
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	55,632	5,000						31	14				36,586	97,263
2	Izloženost prema jedinicama regionalne i lokalne samouprave		1,422				1,117	2,213	804		292			436	6,284
3	Izloženost prema javnim državnim tijelima						20		72						92
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama														
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama														
6	Izloženost prema institucijama													1,115	1,115
7	Izloženosti prema privrednim društvima	4,422	686	2											5,110
8	Izloženosti prema fizičkim licima, preduzetnicima i SME	28,126	8,632	3,417	2,534	3,709	2,716	1,756	2,572	1,908	5,575	3,639	31	10,543	75,158
9	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	58,147	15,458	7,301	1,945	6,919	4,537	5,904	9,340	2,224	7,867	6,055		5,720	131,417
10	Izloženosti prema neurednim dužnicima	11,622	3,329	1,269	42	336	21	452	162	158	115	1,611	0	173	19,290
11	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika														
12	Izloženosti prema institucijama, ili preduzećima sa kratkoročnom bonitetnom ocjenom														
13	Izloženosti na osnovu ulaganja u investicione fondove														
14	Ostale kategorije izloženosti	961,849	221,573	78,288	27,273	63,723	48,065	84,296	80,837	18,207	83,750	71,916	164	44,123	1,784,064
	Ukupno	1,119,798	256,100	90,277	31,794	74,687	56,476	94,621	93,818	22,511	97,599	83,221	195	98,696	2,119,793

Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti

u 000 EUR

R. Br.	Vrsta izloženosti	Trgovina	Građevina	Rudarstvo	Proizvodnja	Ostalo	Ukupna neto izloženost
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama			5,000		92,263	97,263
2	Izloženost prema jedinicama regionalne i lokalne samouprave					6,284	6,284
3	Izloženost prema javnim državnim tijelima					92	92
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama						
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama						
6	Izloženosti prema institucijama					1,115	1,115
7	Izloženosti prema privrednim društvima	3,637	239		686	548	5,110
8	Izloženosti prema fizičkim licima, preduzetnicima i SME	2,178	250		270	72,460	75,158
9	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	5,544	3,784		1,345	8,617	19,290
10	Izloženosti prema neurednim dužnicima	18,675	1,745		4,868	106,129	131,417
11	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika						
12	Izloženosti prema institucijama, ili preduzećima sa kratkoročnom bonitetnom ocjenom						
13	Izloženosti na osnovu ulaganja u investicione fondove						
14	Ostale kategorije izloženosti	32,954	11,470	182	4,005	1,735,453	1,784,064
	Ukupno	62,988	17,488	5,182	11,174	2,022,961	2,119,793

Podjela svih izloženosti prema preostalom dospjeću

u 000 EUR

Rbr.	Vrsta izloženosti	Preostalo dospijeće	Neto izloženost	Ukupna neto izloženost
1	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	Dugoročno	2,928	97,263
		Kratkoročno	94,335	
2	Izloženost prema jedinicama regionalne i lokalne samouprave	Dugoročno	5,980	6,284
		Kratkoročno	304	
3	Izloženost prema javnim državnim tijelima	Dugoročno	92	92
		Kratkoročno	0	
4	Izloženost prema privrednim društvima	Dugoročno	2,525	5,110
		Kratkoročno	2,585	
5	Izloženost prema fizičkim licima, preduzetnicima i SME	Dugoročno	59,629	75,158
		Kratkoročno	15,529	
6	Izloženost prema institucijama	Dugoročno	1,115	1,115
		Kratkoročno	0	
7	Izloženost obezbijeđene nepokretnostima	Dugoročno	121,470	131,417
		Kratkoročno	9,947	
8	Izloženost prema neurednim dužnicima	Dugoročno	12,620	19,290
		Kratkoročno	6,670	
9	Ostale kategorije izloženosti	Dugoročno	31,861	1,784,064
		Kratkoročno	44,060	
		Nerazvrstano	1,708,143	
Ukupno				2,119,793

Iznosi za sve vrste djelatnosti koje banka odredi kao materijalno značajne – stanje nekvalitetne aktive i obračunatih rezervacija / ispravki vrijednosti

Stanje nekvalitetne aktive

u 000 EUR

Značajne privredne djelatnosti	Stanje nekvalitetne aktive	Ispravka vrijednosti	Rezervisanja za potencijalne kreditne gubitke	% Ispravke vrijednosti	% Rezervisanja za potencijalne kreditne gubitke	Dospjeli dio potraživanja
Trgovina	52,364	19,410	29,888	37.07%	57.08%	29,439
Građevina	21,546	10,079	13,414	46.78%	62.26%	8,064
Prerađivačka industrija	32,965	21,667	28,727	65.73%	87.14%	23,689
Vađenje rude i kamena	5,728	568	610	9.92%	10.65%	5,571
Saobraćaj i skladištenje	4,924	1,348	835	27.38%	16.96%	242
Ukupno	117,527	53,072	73,474	45.16%	62.52%	67,005

Stanje nekvalitetne aktive-vanbilansa

u 000 EUR

Značajne privredne djelatnosti	Stanje nekvalitetne aktive-vanbilans	Ispravka vrijednosti	Rezervacija za potencijalne kreditne gubitke	% Ispravke vrijednosti	% Rezervacija za potencijalne kreditne
Trgovina	4,695	2,407	1,793	51.27%	38.19%
Saobraćaj i skladištenje	1,105	81	53	7.33%	4.80%
Prerađivačka industrija	188	90	96	47.87%	51.06%
Građevina	127	1	27	0.79%	21.26%
Ukupno	6,115	2,579	1,969	42.17%	32.20%

Iznosi nekvalitetne aktive i dospjelih nenaplaćenih potraživanja, posebno iskazane, podijeljene na značajna geografska područja

Stanje nekvalitetne aktive

u 000 EUR

Opis izloženosti	Geografska područja u Crnoj Gori									Ostalo
	Primorje			Centralna regija			Sjeverna regija			
	Bruto	Rezervisanje za potencijalne kreditne gubitke	Ispravka vrijednosti	Bruto	Rezervisanje za potencijalne kreditne gubitke	Ispravka vrijednosti	Bruto	Rezervisanje za potencijalne kreditne gubitke	Ispravka vrijednosti	
Stanje nekvalitetne aktive	15,805	7,670	5,595	140,726	89,547	60,964	3,662	2,601	1,691	0

Stanje nekvalitetne aktive-vanbilans

Opis izloženosti	Geografska područja u Crnoj Gori									Ostalo
	Primorje			Centralna regija			Sjeverna regija			
	Bruto	Rezervisanje za potencijalne kreditne gubitke	Ispravka vrijednosti	Bruto	Rezervisanje za potencijalne kreditne gubitke	Ispravka vrijednosti	Bruto	Rezervisanje za potencijalne kreditne gubitke	Ispravka vrijednosti	
Stanje nekvalitetne aktive-vanbilans	55	29	38	6,072	1,929	2,559	41	25	1	0

Pregled dospjelog nenaplaćenog potraživanja po geografskim područjima

u 000 EUR

Opis izloženosti	Geografska područja u Crnoj Gori			Ostalo	Ukupna dospjela nenaplaćena potraživanja
	Primorje	Centralna regija	Sjeverna regija		
Dospjela nenaplaćena potraživanja	4,552	78,779	1,607	0	84,938

Promjene u rezervacijama/isprawkama vrijednosti i rezervacijama/isprawkama vrijednosti za nekvalitetnu aktivu

Stanje nekvalitetne aktive – bilansne stavke

Opis rezerve	Početno stanje na dan 01.01.2013.	Povećanje/smanjenje u 2013. godini (01.01.2013.- 31.12.2013.) ¹	Završno stanje na dan 31.12.2013.
Ispravke vrijednosti za bilansne stavke klasifikovane u C, D i E kategorijama	69.416	-1.166	68.250
Rezervacije za potencijalne kreditne gubitke za aktivu klasifikovanu kao C, D i E	61.026	38.792	99.818

Stanje nekvalitetne aktive - vanbilansne stavke

¹ Podatak promjene stanja ispravke vrijednosti i rezervacija isazuje razliku između stanja ispravke vrijednosti/rezervacija na kraju 2013. godine i stanja ispravke vrijednosti/rezervacija na početku 2013. godine za stavke koje su bile u bilansu stanja na tim datumima. Kako bi se bolje razumio ovaj podatak neophodno je nekoliko dodatnih pojašnjenja. Tokom 2013. godine je bilo značajnih događaja koji su uticali na poziciju stanja potraživanja i ispravke vrijednosti u bilansu stanja kao što su prodaja dijela nekvalitetne aktive specijalizovanoj kompaniji NLB Crna Gora. Ukupno potraživanje po ovim plasmanima je iznosilo 41.968 hiljada EUR, dok je ispravka vrijednosti iznosila 18.311 hiljada EUR, odnosno rezervacija je iznosila 32.995 hiljada EUR. Takođe, tokom 2013. godine je otpočeto sa prebacivanjem dijela kredita E kategorije na internu evidenciju u skladu sa regulativom CBCG. Saldo potraživanja prenesenih tokom 2013. godine na internu evidenciju iznosi 10.530 hiljada EUR. Prije izvršenog prenosa obračunata je ispravka vrijednosti u iznosu od 100%.

Opis rezerve	Početno stanje na dan 01.01.2013.	Povećanje/smanjenje u 2013. godini (01.01.2013.-31.12.2013.)	Završno stanje na dan 31.12.2013.
Rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane u C, D i E kategorijama	852	1.746	2.598
Rezervacije za potencijalne kreditne gubitke za vanbilansne stavke klasifikovane kao C, D i E	1.792	191	1.983

8. Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti

(Član 11 Odluke)

Ponderisanje izloženosti u procesu izračunavanja kreditnim rizikom ponderisane aktive vrši se u Skladu sa Strategijom investiranja u hartije od vrijednosti bankarske knjige NLB Montenegrobanke. Ovom Strategijom utvrđuje se vrsta dužničkih hartija od vrijednosti u koje će banka investirati sredstva s namjenom obezbjeđivanja sekundarne likvidnosti, kao i adekvatnog upravljanja kamatnom maržom i kamatonosnom strukturom aktive i pasive banke, u cilju ostvarivanja maksimalnim prinosa uz prihvatljiv stepen rizika.

U tom smislu, Banka će investirati u sljedeće dužničke hartije od vrijednosti: Kratkoročne i dugoročne državne obveznice, koje izdaju vlade zemalja EU i USA sa minimalnim rating-om AA (Standard & Poor's), cover bonds, kao i u t-bills Vlade Crne Gore i Slovenije.

Banka u poslovno – finansijskim planovima nema predviđene investicije u vlasničke hartije od vrijednosti.

Izloženosti prije i nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika

R. Br.	Vrsta izloženosti	Izloženost prije primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika	Izloženost poslije primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	97,263	97,263
2	Izloženost prema jedinicama regionalne i lokalne samouprave	6,284	6,284
3	Izloženost prema javnim državnim tijelima	92	92
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6	Izloženosti prema institucijama	1,115	1,115
7	Izloženosti prema privrednim društvima	35,181	5,110
8	Izloženosti prema fizičkim licima, preduzetnicima i SME	88,669	75,158
9	Izloženosti obezbijedene nepokretnostima	132,117	131,417
10	Izloženosti prema neurednim dužnicima	19,290	19,290
11	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika	0	0

12	Izloženosti prema institucijama, ili preduzećima sa kratkoročnom bonitetnom ocjenom	0	0
13	Izloženosti na osnovu ulaganja u investicione fondove	0	0
14	Ostale kategorije izloženosti	1,916,708	1,784,064

9. Rizik druge ugovorne strane

(Član 12 Odluke)

NLB Montenegrobanka prati izloženost kreditnom riziku druge ugovorne strane po metodi tekuće izloženosti u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Nadomjesna kreditna vrijednost jednaka je sumi trenutne i potencijalne izloženosti. U slučaju repo poslova izloženost je jednaka tekućoj vrijednosti plasmana (koja uključuje nominalnu vrijednost i pripadajuće kamate) umanjeno za tekuću vrijednost obezbjeđenja, pri čemu najveća izloženost može biti u visini dogovorenog iznosa, koji se ne prenosi u okviru "margin call".

Praćenje izloženosti vrši se u okviru gornje granice zaduženja za pojedinačnog komitentata. Određivanjegornje granice zaduženja vrši se u skladu sa Metodologijom određivanja boniteta i gornje granice zaduženja komitenata NLB Grupe i propisima Centralne banke Crne Gore na ovom području.

Poslovanje sa finansijskim derivatima njihovo obezbjeđivanje i formiranje rezervi za potencijalne kreditne gubitke preciznije je definisano aktima banke. Banka je do sada ulazila u poslove sa finansijskim derivatima samo sa matičnom bankom NLB d.d. Ljubljana.

U slučaju da druga ugovorna strana, koja je pozvana da obezbjedi dodatno potrebno obezbjeđenje, zbog nepovoljnih kretanja na finansijskom tržištu, ne uspije da obezbjedi traženo, banka može zatvoriti sintetičke terminske poslove i naplatiti se iz postojećeg obezbjeđenja. Kod ostalih finansijskih derivata obezbjeđenje se uređuje po pojedinačnom poslu u skladu sa važećim Krovim ugovorom za poslovanje sa finansijskim derivatima.

10. Operativni rizik

(Član 13 Odluke)

Operativni rizik je rizik, koji nastaje zbog manjkavosti ili grešaka prilikom djelovanja unutrašnjih procesa, sistema i ljudi ili zbog spoljnih događaja. Definicija uključuje pravni rizik, a ne uključuje strateški rizik i rizik ugleda. Međutim, zbog njegovog značaja, rizik ugleda se uzima u obzir kod upravljanja operativnim rizikom, prilikom ocjenjivanja operativnih rizika.

Na području operativnog rizika za izračun zahtjeva po kapitalu, NLB Montenegrobanka koristi Jednostavni pristup.

U skladu sa smjernicama koje nameće regulativa, ali i na osnovu uvažavanja dobre bankarske prakse, NLB Montenegrobanka je uvela praksu mjesečnog izvještavanja svih identifikovanih štetnih događaja, pri čemu analiza nastalih štetnih događaja predstavlja osnova za donošenje odluka u procesu upravljanja operativnim rizicima. Kao preventivna metoda za upravljanje operativnim rizicima banka obavlja identifikaciju i procjenu operativnih rizika na svim procesima, što omogućava preduzimanje preventivnih mjera za kontrolu svih materijalnih rizika i sprečavanje nastanka potencijalnih štetnih događaja u budućnosti.

Politika upravljanja operativnim rizikom definiše način identifikacije, mjerenja, kontrolisanja i praćenja operativnog rizika. Pod „upravljanjem“ u načelu podrazumjevamo identifikovanje, mjerenje odnosno ocjenjivanje, savlađivanje i praćenje rizika, uključujući izvještavanja o rizicima kojima je banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena.

11. Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica

(Član 14 Odluke)

Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica predstavljaju vlasničke finansijske instrumente.

U finansijskim iskazima Banke ulaganja u kapital pravnih lica su prikazana u okviru pozicije Investicione hartije od vrijednosti, raspoložive za prodaju.

U skladu sa računovodstvenim politikama, nakon inicijalnog priznavanja, ova ulaganja se odmjeravaju po fer vrijednosti. Nerealizovani dobitci/gubici od promjene fer vrijednosti evidentiraju se u kapitalu, na poziciji rezerve po osnovu fer vrijednosti. Kada se ulaganja otuđe ili kada se njihova vrijednost obezvrijedi, kumulirane korekcije, koje su priznate u kapitalu, prenose se iz kapitala u iskaz poslovnog rezultata. Fer vrijednost instrumenata kojima se trguje na tržištu kapitala je jednaka tržišnoj cijeni. Ulaganja u vlasničke finansijske instrumente koji se ne kotiraju na tržištu kapitala i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti na osnovu modela vrednovanja koji temelje na tržišnim pretpostavkama, priznaju se po trošku ulaganja, umanjenom za eventualnu ispravku vrijednosti koja odražava nastale gubitke u poslovanju pravnog lica.

Na dan 31.12.2013. godine knjigovodstvena vrijednost ulaganja u kapital drugih pravnih lica iznosi 519 hiljade EUR. Cjelokupan iznos se odnosi na ulaganja u kapital pravnih lica, u kojima Banka nema ni značajan uticaj, ni kontrolu.

Vlasnički udio Banke u kapitalu drugih pravnih lica, broj akcija i vrijednost ulaganja su dati u Revizorskom izvještaju – Napomena 23 – Investicione hartije od vrijednosti, dok je računovodstvena politika opisana u Revizorskom izvještaju – Napomena 3.3..

U 2013. godini nije bilo realizovanih dobitaka/gubitaka od prodaje ulaganja, kao ni gubitaka od obezvrijeđenja trajnih ulaganja u kapital drugih pravnih lica.

Kumulirani nerealizovani dobitci od promjene fer vrijednosti vlasničkih finansijskih instrumenata, korigovani za efekte odloženih poreza, u izvještajnom periodu iznose 135 hiljade EUR, i iskazani su kao rezerva po osnovu fer vrijednosti u okviru bilansne stavke Ostali kapital (Revizorski izvještaj – Napomena 34).

12. Rizik kamatne stope iz bankarske knjige

(Član 15 Odluke)

Priroda kamatnog rizika kojem je izložena NLB Montenegrobanka svodi se na izloženosti koje nastaju u bankarskoj knjizi i koje nastaju kao posljedica pridobijanja izvora i plasiranja sredstava po različitim vrstama kamatnih stopa. U skladu sa navedenim, profil kamatnog rizika rezultat je izloženosti u bankarskoj knjizi koje banka ima u fiksnoj i varijabilnoj kamatnoj stopi.

NLB Montenegrobanka, u skladu sa smjernicama koje važe za članice NLB grupe, sprovodi pasivnu strategiju upravljanja kamatnim rizikom, odnosno pokušava što više, na prirodan način, da održava kamatne pozicije u okviru propisanih limita u cilju minimiziranja rizika, uz održavanje prihvatljivog nivoa profitabilnosti.

Stručne službe Banke, na osnovu redovnih gap analiza i izrade stresnih scenarija detaljno prate kamatne pozicije i, putem davanja preporuka na sjednicama Odbora za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom vezano za obim, ročnost i vrstu kamatnih stopa, utiču na kreiranje kamatonosne strukture aktive i passive banke.

NLB Montenegrobanka primjenjuje BPV (»Basis Point Value«) metodu za ocjenu promjene tržišne vrijednosti pozicije bankarske knjige koja nastaje kao posljedica pomjerenja krive prinosa.

BPV metoda predstavlja mjeru osjetljivosti vrijednosti finansijskih instrumenata na tržišne kamatne stope, tj. promjenu zahtjevanog prinosa na tržištu. Vrijednost BPV pri uporednom pomjerenju krive prinosa za 200 bazičnih tačaka po stanju na dan 31.12.2013. iznosi – 2 miliona EUR.

13. Sekjuritizacija

(Član 17 Odluke)

NLB Montenegrobanka AD Podgorica ne obavlja poslova sekjuritizacije, pa ne objavljuje informacije o takvim izloženostima.

14. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

(Član 17 Odluke)

Krovni dokument kojim se uređuje priznavanje i upravljanje kolateralima jeste Procedura za obezbjeđenje plasmana. U ovoj proceduri date su osnovne smjernice koje zaposleni u banci moraju poštovati prilikom uspostavljanja obezbjeđenja kako bi ta sredstva obezbjeđenja služila osnovnoj svrsi, odnosno ublažavanju kreditnog rizika. Procedura se naslanja na Bazelska načela.

Osnovni princip obezbjeđenja izloženosti je da banka kao primarni izvor naplate uzima platnu sposobnost dužnika, a obezbjeđenja predstavljaju sekundarni izvor naplate, te ne mogu nadomjestiti procjenu kreditne sposobnosti dužnika.

U skladu sa regulativom i dobrom bankarskom praksom NLB Montenegrobanka je uspostavila sistem praćenja i izvještavanja o obezbjeđenjima po fer vrijednosti. Procjena vrijednosti obezbjeđenja se radi uvijek prije odobravanja plasmana i periodično u toku trajanja plasmana (minimum jednom godišnje, pri čemu se pored samih procjena na terenu za određene grupe nekretnina rade i statističke reproccjene. Procjene vrijednosti obezbjeđenja za banku izrađuje ovlašćeni procjenitelj koji je stalno zaposlen u NLB Montenegrobanki, na osnovu interne metodologije, koja je usklađena sa metodologijom na nivou NLB Grupe.

NLB Montenegrobanka kao obezbjeđenja po plasmanima prihvata različite oblike materijalnih i ličnih obezbjeđenja. Materijalna obezbjeđenja plasmana predstavljaju obezbjeđenja koja, u slučaju neispunjavanja ugovornih obaveza od strane dužnika, banka ima pravo unovčiti u cilju naplate svojih potraživanja. Lična obezbjeđenja plasmana nastaju onda kada se treće lice (jemac) obaveže da će izmiriti sve obaveze po plasmanu, ukoliko to ne uradi glavni dužnik (zajmoprimac).

NLB Montenegrobanka prihvata sljedeća obezbjeđenja:

- zaloga bankarskih uloga (depoziti...),
- zaloga nekretnina,
- zaloga pokretnih stvari,
- zaloga hartija od vrijednosti,
- lično obezbjeđenje kredita (garancija, jemstvo),
- zaloga udela kapitala u društvu,
- zaloga potraživanja,
- obezbjeđenje osiguravajućeg društva,
- izjava – letter of comfort (samo zajedno sa drugim obezbjeđenjima).
- ostalo.

Odluka o vrsti obezbjeđenja i pokrivenosti plasmana, tj. odnosu procijenjene vrijednosti obezbjeđenja i visine plasmana, zavisi od ocjene boniteta klijenta i ročnosti plasmana, a donosi se od strane Kreditnog odbora banke.

Prilikom odobravanja plasmana utvrđuje se rizik poslovanja sa određenim klijentom, odnosno na osnovu sveobuhvatne analize utvrđuje se njegova kreditna sposobnost, odnosno primarni izvori otplate plasmana. Obezbjedenje predstavlja sekundarni izvor otplate, zbog toga se odluke o odobravanju ne zasnivaju na vrijednosti i kvalitetu obezbjeđenja. Svakako kvalitet i vrijednost obezbjeđenja značajno utiču na kreditni rizik pojedinog plasmana. U tom smislu, NLB Montenegrobanka je interno propisala minimalne odnose vrijednosti pojedinih vrsta obezbjeđenja i plasmana. Ovi odnosi, definisani su na osnovu iskustva banke i regulatornih usmjerenja, a propisani su Pravilnikom o obezbjeđenjima NLB Montenegrobanke.

U slučaju obezbjeđenja jemstvima i garancijama, posebno je bitan kreditni rizik jemca, odnosno garanta.

Zbog toga banka uvijek određuje kreditnu sposobnost davaoca garancije/jemstva, i taj iznos banka uključuje u izloženost prema tom pravnom/fizičkom licu.

Priručnik o obezbjeđenjima NLB Montenegrobanke sadrži detaljne opise procesa uspostavljanja obezbjeđenja, način unovčavanja i prenosa vlasništva i na taj način utiče na minimiziranje operativnog rizika kod kolaterala.